

مجسمه اسکار؛ پیوند متالورژی و هنر هفتم

کامران خداپرستی

kkhodaparasti@yahoo.com

این مقاله پیش از این در " مجله دانشمند، سال پنجاهم، شماره ۷ (پیاپی ۶۰۰)، مهر ۱۳۹۲" به چاپ رسیده است.

واژه های کلیدی: اسکار، آبکاری، متالورژی

مقدمه

بیش از هشتاد سال است که مجسمه اسکار به عنوان جایزه به بهترینهای صنعت سینما اهدا می شود. هر سال مردان و زنانی که به صنعت سینما خدمات قابل توجهی ارائه نموده‌اند، جایزه اسکار را دریافت می‌کنند اما به احتمال زیاد، هیچ یک از برندگان این جایزه معتبر، از چگونگی ساخته شدن این مجسمه کوچک آگاهی ندارند. این نوشتار بر آن است تا ضمن مرور تاریخچه اسکار و نیز معرفی و بررسی فرآیندهای متعدد تولید این جایزه ارزنده، به نقش مهندسی متالورژی در ساخت آن بپردازد.

مراسم اسکار، از آغاز تا کنون

فکر اعطای جایزه اسکار نخستین بار در سال ۱۹۲۷ مطرح شد. این زمانی بود که آکادمی هنرها و علوم سینمایی^۱ تصمیم گرفت جوایزی را برای دستاوردهای ممتاز به هنرمندان اهدا کند. (البته این جایزه تا سال ۱۹۳۹ رسماً نام اسکار را بر خود نداشت). نخستین بار این جایزه به فیلم‌هایی اهدا شد که از اول ماه اوت ۱۹۲۷ تا سی و یکم جولای ۱۹۲۸ به نمایش در آمده بودند. این شیوه (شش ماهه) تا سال ۱۹۳۳ اعمال شد و از ۱۹۳۴ سال تقویمی در نظر گرفته شد و تا امروز هم پا برجا مانده است. بر اساس این قانون فیلمی می‌تواند در این جشنواره شرکت کند و نامزد دریافت جایزه شود که طی یک ساله منتهی به ۳۱ دسامبر حداقل به مدت یک هفته در شهر لس‌آنجلس به نمایش عمومی در آمده باشد. اولین مراسم اسکار یا در واقع جایزه آکادمی شانزدهم ماه مه سال ۱۹۲۹ در کنار یک مراسم شام رسمی در هتل روزولت هالیوود با حضور ۲۷۰ نفر که هر یک پنج دلار برای شرکت در آن پرداخته بودند، برگزار شد. نتایج را سه ماه پیش از آن اعلام کرده بودند بنابراین مطبوعات به این رویداد که یک امر نه چندان مهم صنفی تلقی می‌شد توجه چندانی نشان ندادند. فیلم «بالها» جایزه بهترین فیلم را برد، امیل یانینگز جایزه بهترین بازیگر مرد را دریافت کرد و ژانت گینور جایزه بهترین بازیگر زن را ربود.

با گذشت زمان به سرعت بر ابعاد و اهمیت این رویداد افزوده شد و همین اهمیت باعث شد تا این مراسم در سال ۱۹۵۳ برای نخستین بار از تلویزیون پخش شود. مراسم اسکار یکی از پر بیننده ترین برنامه های تلویزیونی است که در بیش از ۲۰۰ کشور دنیا دیده می‌شود. اولین مراسم اسکار پخش تلویزیونی نداشت و فقط پانزده دقیقه به طول انجامید در حالیکه چهار میلیارد و صد و شصت و دو میلیون نفر بیننده ی مراسم اسکار ۲۰۱۰ بودند که ۳ ساعت و ۳۷ دقیقه طول کشید. رکورد بینندگان اسکار مربوط به ۱۹۹۸ است که ۵ میلیارد و ۷۲۵ میلیون نفر شاهد درو کردن جوایز توسط فیلم تایتانیک بودند.

قرارداد تلویزیونی برای پخش این مراسم، بنیه مالی آکادمی را افزایش بسیاری داده است. این مبلغ هنگامت به مسئولان آکادمی کمک می‌کند که به برنامه های مهم در امر پژوهش، بورس های تحصیلی، گرد آوری و نگهداری فیلم ها و انتشار کتب و مجلات بپردازند. همان طور که آکادمی از طریق پخش تلویزیونی مراسم صاحب درآمد چشمگیری می‌شود، برندگان و نامزدهای اسکار هم از نظر اقتصادی سود کلانی می‌برند. فروش بالای فیلم ها و چند برابر شدن دستمزد سینماگران نامزد و برنده تنها بخشی از تاثیراتی است که این مراسم در صنعت سینما برجای می‌گذارد.

اسکار قدیمی ترین جایزه در حوزه رسانه است و سایر جوایز معروف در این حوزه نظیر جایزه گرمی^۲ برای موسیقی، جایزه امی^۳ برای آثار تلویزیونی و جایزه تونی^۴ برای تئاتر، همگی پس از آن پایه گذاری شده اند.

برندگان چگونه انتخاب می شوند؟

در دو سال اول کمیته ای متشکل از بیست عضو از همه رشته ها انتخاب شدند که پنج نامزد دریافت جایزه را انتخاب کرده و سپس فقط پنج نفر از اعضای کمیته، برندگان اول را برگزیدند. در سال سوم، چهارصد نفر گزینش را انجام دادند. امروزه آکادمی سالانه در هر رشته سینمایی فهرست دستاوردهای برجسته را برای اعضای همان رشته می فرستد (مثلا رشته کارگردانی برای کارگردان ها و ...). هر یک از اعضا (این اعضا در حال حاضر در حدود ۶۰۰۰ نفر هستند) موظف هستند که از بین این فهرست پنج نام را در رشته خود و پنج نام را به عنوان بهترین فیلم انتخاب کنند و آنها را به آکادمی بدهند (مورد آخر یعنی تعداد نامزدهای بهترین فیلم از سال ۲۰۱۰ دستخوش تغییر شده و به ۱۰ فیلم افزایش یافته است) پس از شمارش آراء اولیه، پنج نام به عنوان نامزدهای آن رشته برگزیده می شوند و بار دیگر این نام ها در اختیار اعضا قرار می گیرد. این بار در رای گیری نهایی از بین پنج نامزد، اعضا می توانند در همه رشته ها رای بدهند، ولی با توجه به اینکه برای رای دادن به بهترین فیلم غیر انگلیسی زبان، مستند و انیمیشن باید تمامی فیلم های نامزد جایزه را دیده باشند، معمولا در این موارد تعداد آراء کاهش می یابد. این آراء این بار مستقیما به شرکت مستقل حسابرسی پرایس واتر هاوس فرستاده می شوند. رئیس این شرکت به همراه چند تن از اعضای قابل اعتماد خود در یک اتاق مخصوص به آراء رسیدگی می کنند. پس از آنکه کلیه آراء خوانده شد، نام برندگان در دو نسخه در پاکت های لاک و مهر شده قرار می گیرند. یکی از این نسخه ها به داخل گاو صندوق شرکت رفته و نسخه دیگر در روز مراسم در اختیار رئیس آکادمی قرار می گیرد. تا امروز خدشه ای به این نوع رای گیری وارد نشده و هیچ یک از اعضا تا زمان اعلام نام برندگان، نتیجه را نمی دانند.

مجسمه اسکار چگونه ساخته می شود؟

سدربیک گیبونز^۶ که عضو آکادمی و کارگردان هنری کمپانی مترو گلدوین مایر^۷ بود هنگامی که اعضای آکادمی بر سر نوع جایزه مذاکره می کردند، به فکر این مجسمه افتاد و طرح آن را ارائه داد. طرح گیبونز، تندیس از یک شوالیه بود که شمشیری به دست دارد و روی یک حلقه فیلم ایستاده است. این حلقه فیلم پنج پره دارد که نشانه پنج صنف اولیه آکادمی (تهیه کنندگان، کارگردانان، بازیگران، تکنیسینها و نویسندگان) است. این طرح در اختیار مجسمه ساز مطرح جورج استنلی^۸ قرار گرفت و او آن را به بلندی ۳۳ سانتی متر و وزن ۳ کیلو و ۸۵۰ گرم ساخت. اولین اسکار در کارگاه ریخته گری شرکت **C.W. Shumway & Sons Foundry** که در ایلینویز بود در ۱۹۲۸ ساخته شد و ارزش آن صد دلار بود. ۱۵ اسکار اولیه که در چند مراسم ابتدایی اهدا شدند از برنز ساخته شده بودند و روی آن را آب طلا داده بودند. اما مجسمه اسکار امروزی از آلیاژی موسوم به پیوتر^۹ ساخته می شود. پیوتر آلیاژی بر پایه قلع است که تا ۳۰ درصد سرب دارد. انواعی از این آلیاژ دارای عناصری نظیر آنتیموان، مس و روی نیز هستند. وجود سرب باعث می شود رنگ آلیاژ تیره شود. عنصر آنتیموان برای بهتر پولیش شدن آلیاژ افزوده می شود. بیش از ۳۲ نوع آلیاژ پیوتر وجود دارد که درصد عناصر ذکر شده در آنها متفاوت است و هر یک نامی جداگانه دارند. فلز بریتانیا^{۱۰} که به آن **britannium** نیز گفته می شود یکی از انواع پیوتر است که اسکار را با آن می سازند. فلز بریتانیا علاوه بر قلع دارای ۵ درصد آنتیموان و ۲ درصد مس است. ریشه نامگذاری آن به این برمی گردد که این آلیاژ در ۱۷۷۰ توسط یک تولید کننده در شفیلد انگلیس ساخته شده است. مجسمه اسکار از ۳ بخش تشکیل شده است: بدنه و دو قسمت دیگر که پایه اش را تشکیل می دهند. بدنه بصورت دستی در قالبی چند تکه ریخته گری می شود. پس از ریخته گری قالب باز شده و قطعه خنک می شود. سپس قطعه پلیسه برداری شده و راهگاه از آن جدا می شود. پس از این مرحله بدنه مجسمه سنگ زده می شود و در حد آینه ای پرداخت می گردد. سپس توسط غوطه وری در مایع، چربی زدایی می شود تا چربی، روغن و سایر مواد برجای مانده از مراحل سنگ زدن و پرداخت از بین برود. پس از چربی زدایی، آبکاری در چهار مرحله با چهار فلز مختلف انجام می شود. در ابتدا بدنه توسط مس پوشش داده شده و سپس شسته می شود. آنگاه پوشش نیکل اعمال می شود تا حفره ها پر شوند. پس از شستشو، بدنه با لایه ای نازک از نقره پوشش داده می شود

زیرا طلا به سطحی که با نقره پوشش داده شده است بهتر می چسبد. در نهایت بدنه در محفظه ای حاوی محلول طلا قرار می گیرد تا طلای ۲۴ عیار روی آن بنشیند. بیشترین زمان آبکاری را این مرحله به خود اختصاص می دهد. پس از آبکاری با طلا، بدنه با نوعی لاک براق می گردد. پایه این مجسمه از دو قسمت تشکیل شده است که قسمت داخلی آن یک فلز ریختگی بوده و بر روی آن قسمت بعدی قرار می گیرد. با اتصال پایه به بدنه که سبب افزایش وزن در کل مجسمه می شود، توازن در مجسمه برقرار می گردد. پوشش خارجی پایه از جنس یرنج براق شده است. این قسمت توسط نیکل پوشش داده شده و لاک زده می شود. همانگونه که می بینید مجسمه اسکار نمونه ای منحصر به فرد از فرآیندهای مختلف متالورژیکی برای ساختن مجسمه ای با کیفیت عالی است. این تندیس از نظر قانونی در سال ۱۹۴۱ به ثبت رسیده و از ۱۹۸۳ تا کنون شرکت **R.S. Owens** در شیکاگو سالانه ۵۰ عدد از این تندیس ها را می سازد. ۱۲ نفر در ساخت اسکار شرکت دارند و برای ساخت هر اسکار حدود ۲۰ ساعت وقت صرف می شود.

امروز ارزش مادی هر یک از این تندیس ها ۲۰۰ دلار است، اما این قیمت مهم نیست و ارزش معنوی آن برای برندگان آن غیر قابل محاسبه است.

ناگفته های اسکار

آکادمی به هنگام تاسیسش در سال ۱۹۲۷ تنها ۳۷ عضو داشت که از افراد رده بالای صنعت فیلم بودند. امروزه آکادمی ۵۸۳۵ عضو دارد که بازیگران ۲۱ درصد آنان را تشکیل می دهند. عضویت تنها از راه دعوت امکان پذیر است و تنها محدود به کسانی است که در هنر (بازیگری، نویسندگی و کارگردانی) یا علوم (فیلمبرداری، تدوین و غیره) سرآمد هستند. هر عضو آکادمی در رشته تخصصی خود حق رای دارد. معیارهایی که باعث می شوند کسی نامزد دریافت جایزه اسکار شود پیچیده اند و به مقررات تک تک صنف های آکادمی بستگی دارند. مثلا نامزد های جایزه بهترین فیلم غیر انگلیسی زبان را کشورهای مربوطه تعیین می کنند و برای آکادمی می فرستند. در جریان رقابت برای نامزدی، استودیوهای فیلمسازی با فرستادن نسخه دی وی دی فیلم ها برای اعضای آکادمی یا با دادن آگهی هایی با عنوان "برای ملاحظه شما" توجه آنها را نسبت به فیلم خود جلب می کنند.

بیشترین تعداد اسکاری که تاکنون یک فیلم برده است ۱۱ جایزه است. سه فیلم بن هور، تایتانیک و خداوندگار حلقه ها؛ بازگشت پادشاه هر یک برنده ۱۱ جایزه اسکار شده اند. فیلمهای همه چیز درباره ایو و تایتانیک هر یک در ۱۴ رشته نامزد دریافت جایزه بودند و این در نوع خود یک رکورد محسوب می شود. فیلمهای نقطه عطف و رنگ ارغوانی هم هریک در ۱۱ رشته نامزد اسکار بوده اند اما حتی یک اسکار هم نگرفتند. کاترین هپبورن موفق ترین ستاره تاریخ اسکار است. او در فاصله سالهای ۱۹۳۴ تا ۱۹۸۲ هشت بار نامزد دریافت جایزه اسکار بهترین بازیگری شد و چهار بار این جایزه را گرفت. بد نیست بدانید تا کنون در طی ۸۲ بار برگزاری مراسم اسکار، ۲۷۸۹ مجسمه اسکار به برگزیدگان اهدا شده است.

طی این سالها مراسم اعطای جایزه اسکار بدون بحث و جنجال برگزار نشده است. در سال ۱۹۷۳ مارلون براندو^{۱۱} دختری سرخپوست را به مراسم فرستاد تا پس از خواندن متنی ۱۵ صفحه ای اعلام کند که او از دریافت اسکار برای فیلم پدرخوانده خودداری می کند. پیش از او جرج سی اسکات^{۱۲} در سال ۱۹۷۰ و دادلی نیکلاس^{۱۳} در ۱۹۳۵ جایزه را نپذیرفته بودند. در سال ۱۹۹۴ تام هنکس با اعلام اینکه مربی بازیگری اش همجنسگرا بوده او و حضار را در برابر دوربینهای تلویزیونی غافلگیر کرد. در سال ۱۹۹۹ تصمیم به اعطای جایزه اسکار به الیاکازان بخاطر یک عمر فعالیت سینمایی اش، با اعتراض کسانی مواجه شد که ادای شهادت او علیه چپگرایان در برابر کمیته فعالیتهای ضد آمریکایی در دهه پنجاه میلادی را خوش نداشتند.

اما درباره اینکه چه شد که این تندیس را اسکار نامیدند داستان های گوناگونی نقل شده است اما عموماً به گفته خانم مارگارت هریک^{۱۴} دبیر اجرایی وقت آکادمی استناد می شود که گفته بود نام اسکار را به این جهت بر آن نهاده چون این مجسمه به عمویش (که اسکار نام داشته) شبیه بوده است. تا سال ۱۹۳۴ این نام برای مجسمه جا افتاد هرچند که رسماً از سال ۱۹۳۹ از نام اسکار برای این جایزه استفاده شد.

تا پیش از ۱۹۴۹ اسکارها شماره گذاری نمی شدند اما از آن زمان تا کنون هر اسکار یک شماره سریال دارد که با ۵۰۱ برای اولین اسکار در ۱۹۴۹ آغاز شده و تا امروز ادامه یافته است. جالب است بدانید این شماره سریال پشت پاشنه پای هر اسکار حک می شود. در بحبوحه جنگ جهانی دوم جنس اسکار به پلاستر تغییر یافت و پس از پایان جنگ دوباره از همان جنس قبلی برای ساخت اسکار استفاده شد.

از ۱۹۹۵ تا کنون شرکت سازنده اسکار بیش از ۱۶۰ تندیس را تعمیر کرده است که یا بخاطر نگهداری نادرست در مکانی نامناسب دچار خوردگی شده بودند و یا بخاطر استفاده از مواد شیمیایی برای جلا دادن به آنها توسط صاحبانشان آسیب دیده بودند. آکادمی، قانونی درباره نگهداری و فروش اسکار وضع کرده که در اساس نامه آکادمی ذکر شده است: «برنده اسکار، به هیچ وجه نباید آن را در معرض فروش قرار دهد یا به کسی واگذار کند. اگر کسی نخواهد جایزه را نزد خود نگاه دارد، می تواند آن را به آکادمی بدهد. وارث و بازماندگان نیز مشمول این قاعده هستند» در ضمن آکادمی اسکار از تمام نامزدهای رشته‌های مختلف اسکار می خواهد که یک قرارداد با این آکادمی امضا کنند. طبق این قرارداد، ربایندگان جوایز اسکار حق فروش مجسمه‌های طلایی اسکار خود را به غیر ندارند. اگر آنها تصمیم به فروش مجسمه‌های خود بگیرند، اول باید پیشنهاد فروش آن را به آکادمی بدهند و اگر آکادمی حاضر به خرید مجسمه اسکار نشد، آن وقت می‌توانند آن را به دیگران بفروشند. البته آکادمی اسکار خودش این مجسمه‌ها را می‌خرد و نمی‌گذارد دارندگان این مجسمه‌های طلایی آن‌ها را برای فروش نزد دیگران ببرند اما قیمتی که آکادمی اسکار برای این مجسمه‌ها پرداخت می‌کند، قیمت خیلی جالبی است: یک دلار! آکادمی اسکار از مجسمه‌های اسکار خود با لفظ «اسکارهای یتیم» نام می‌برد. از سال ۱۹۵۱ به این سو، آکادمی اسکار همیشه نگران فروش مجسمه‌های طلایی خود در حراجها و مراسم معروف هنری بوده است که این نگرانی چندان بی دلیل نیست زیرا تا به حال چند تن از برندگان جوایز اسکار (ویا وارثین آن‌ها) تصمیم به فروش این مجسمه‌های «یتیم» گرفته اند. طبق گزارش‌های رسمی، آکادمی اسکار تا به امروز حدود ۱۰۰ مجسمه اسکار را که در حراج‌های مختلف به فروش رسیده‌اند، خریداری و به آرشیو خود منتقل کرده است. چند سال قبل «استیون اسپیلبرگ» با نام مستعار، اسکارهای «کلارک گیبل» و «بت دیویس» را خریداری و به آکادمی هدیه کرد. این اسکارها در مرکز آکادمی در بورلی هیلز، در معرض دید عموم قرار داده شده‌اند. وبسایت رسمی اسکار oscars.org است .

پی نوشت:

۱- The Academy of Motion Picture Arts and Sciences (AMPAS)

۲- Grammy Awards

۳- Emmy Awards

۴- Tony Awards

۵- Price Waterhouse

۶- Cedric Gibbons

۷- MGM

۸- George Stanley

۹- pewter

۱۰- Britannia metal

۱۱- Marlon Brando

۱۲- George C. Scott

۱۳- Dudley Nichols

۱۴- Margaret Herrice

- 1- Tammy M. Beazley, Making the Oscar: Metal's Award-Winning Performance, JOM, Volume 47, Number 3, March 1995, pp. 10-11
- 2- <http://www.afra.mihanblog.com/post/295>
- 3- http://en.wikipedia.org/wiki/Academy_Award
- 4- <http://amir-khajouie.blogfa.com>
- 5- <http://web.archive.org/web/20070927134712>
- 6- http://en.wikipedia.org/wiki/Britannia_metal
- 7- http://en.wikipedia.org/wiki/English_pewter
- 8- <http://popular.ebay.com/collectibles/academy-award-statue.htm>
- 9- C. R. Tottle, an encyclopedia of metallurgy & materials, the metals society, 1984

۱۰- خبرگزاری فارس، آکادمی قانون جدید فروش مجسمه اسکار را تصویب کرد، کد خبر: ۸۷۱۲۰۲۰۲۷۹، دوم اسفند ماه ۱۳۸۷

۱۱- پرویز فرهنگ، فرهنگ جامع متالورژی و مواد، انتشارات دنیا، ۱۳۶۹